

prevzela. Planinci, ki pridejo z nahrbtniki, utrujeni in prepoteni, so drugačni od tistih objestnih ljudi, ki zahajajo v kočice le zaradi hrupnih zabav ali pijače. Tudi vzdušje je tu popolnoma drugačno, pravo planinsko in prijateljsko.

Kdor misli, kako dobro je plačano delo oskrbnika, se moti. Če bi seštel vse ure dneva, ves trud, vso energijo, ki jo je treba vložiti za nemoteno poslovanje, in vso skrb, ki jo je treba posvetiti gostu, bi prišlo celo zelo malo. A Metka in Stane sta vseeno zadovoljna, saj ne postavljata denarja na prvo mesto. Včasih seveda pridejo trenutki, ko človeka prime, da bi vse skupaj pustil in se vrnil v dolino, vendar se vse slabo pozabi in vztrajata dalje.

Metka in Stane sta se spoznala v planinah — bilo je leta 1947 na Veliki planini. V zakonu so se jima rodili trije otroci, dve hčerki in sin. Vsi so preskrbljeni in vsi so navdušeni planinci, posebno pa še hčerka Nada ter vnukinja Tanja in Iris. Tudi sin Stanko in hčerka Nuša ju obiskujeta in rada pomagata.

»Delovni dan se za naju začne najkasneje ob pol šestih, včasih pa tudi že ob pol petih. To se dogaja posebno takrat, kadar gredo lovci nad kozoroge ali kadar se planinci odpravljajo na kakšne daljše ture,« pravita oskrbnika. »Vsako jutro zastavim kuho. Vsa hrana je sveža, saj kuham, kot bi kuhala zase. Zato so obiskovalci zadovoljni,« pripoveduje Metka in dodaja, da ima pravi občutek in vedno pripravi ravno pravšnjo količino hrane, tako da ji do zdaj ni niti zmanjkala niti ostajala.

»Marsikdo mi reče, naj bom vesela, ko živim na dobrem zraku. A pridejo dnevi, ko

je toliko gostov, da sem ves dan za štedilnikom ali pa pospravljam po koči, tako da nimam nič od svežega zraka. Trije smo, toda vsi delamo vse; vsak od nas mora prijeti za vsako delo, vse od kraja. Dela je dovolj od jutra do večera. Število obiskovalcev pove, da ne moremo stati križem rok,« pravi Metka.

Stane pa jo dopolnjuje: »Včasih zaužijemo prvo žlico hrane šele pozno popoldne, taka zadrega je.«

Kuhinja je odprta do osmih zvečer, a delovnega dne je konec okrog desetih. Včasih, če je družba vesela in če igrajo in pojejo, malce potegnajo, a to ni navada. Večinoma ugasnejo agregat ob desetih, saj planince čakajo naslednjega dne dolge in naporene ture.

Metko sprašujem, kako se je mogla vživeti v tako življenje. Ali ne pogreša lažjega življenja, domačega udobja, dolinske brezskrbnosti?

»Edino, kar zares pogrešam in kar mi manjka, so moji otroci in vnuki,« odgovarja.

Stanko je bil v tej sezoni dvakrat v dolini, Metka pa sploh ne. Koča bo predvidoma odprta do 15. oktobra. Do takrat bo Metka ves čas v koči. Saj jo bodo otroci in vnuki še naprej obiskovali, tako da bo zdržala do takrat!

Oba sta poudarila, da je treba pohvaliti vodilne v planinskem društvu Kamnik, ker so zelo prizadevni in požrtvovalni in se udeležujejo na vseh področjih. Pohvalila sta tudi novega gospodarja kočice Janeza Humarja: nobena stvar mu ni pretežka, z dušo in srcem je predan Cojzovi koči; je univerzalen človek, ki zna vse popraviti in preskrbeti vse potrebne reči. Prav tako prizadeven je tudi žičničar Miro; tudi njemu niso važne ure, kadar je potrebno, je na voljo, tako da z dostavo ni nobenih težav.

Medtem ko smo tako prijetno kramljali v kuhinji, sploh nisem opazila, da se je modrina skalila, sonce se je skrilo, bele megle so se spustile z Grintovca. Treba se je bilo posloviti, vendar bom kmalu spet prišla v Cojzovo kočico na Kokrsko sedlo — morda kakšno soboto, da bom doživela vesel glasbeni večer z Metko in Stankom.

LETOŠNJE POLETNO VREME NA KREDARICI

Najprej kratka primerjava temperaturnih in padavinskih vrednosti letošnjega poletja z dolgoletnimi povprečji in vsotami: v povprečju je bilo minulo poletje (junij, julij in avgust) rahlo prehladno in preobilno namočeno. Podrobnosti so naslednje:

Letalske razbitine pod Mont Blancem

Ledenik na vrhu Mont Blanca je celih 23 let skrival ostanke indijskega potniškega letala Boeing 707, ki se je 25. januarja 1966 raztreščilo na italijanski strani najvišje evropske gore. Letalo Air India je prevažalo 117 potnikov, med katerimi je bil tudi zelo znan indijski jedrski fizik. Tisto jutro se je letalo zaletelo v goro kakšnih sto metrov pod vrhom in izginito z vsemi svojimi potniki, sedaj, po več kot dveh desetletjih, pa ga je po golem naključju našel član gorske reševalne skupine iz Courmayeurja, ki je že nekaj dni hodil po tistem gorskem območju, kjer je iskal posmrtno ostanke nekaterih gornikov, ki so umrli pred leti in katerih posmrtni ostanki so prišli na dan potem, ko se je ledenik spričlo letošnje visoke temperature in razmeroma pičlih snežnih padavin stail več kot v preteklih poletjih. Možje iz gorske reševalne skupine so že našli poleg ostankov letala tudi nekatere predmete, ki so pripadali potnikom, vendar trupel za zdaj še ni videti.

Povedati je treba, da je ledenik odnesel ostanke letala skoraj tisoč metrov nižje od kraja, kjer je prišlo do nesreče. Zdaj upajo, da bodo našli tudi črno skrinjico, s pomočjo katere bi nemara po več kot dveh desetletjih naposled le lahko razvozlali vzroke za to hudo letalsko nesrečo.

Junjski temperaturni povpreček, ki je znašal 1,7°, je bil za 1,6° pod dolgoletnim povprečkom (= normalna vrednost obdobja 1956—85). Juljski temperaturni povpreček je bil s 6,3° za 0,6° pretopel. Temperaturni povpreček avgusta, 5,9°, pa je samo za 0,2° presegel normalno vrednost.

Absolutni temperaturni ekstremi poletnih mesecev so bili v mejah doslej znanih temperaturnih ekstremov Kredarice. Maksimalne temperature posameznih mesecev so bile 10,0° dne 26. junija, 15,1° dne 24. julija in 13,6° dne 14. avgusta. Mesečni temperaturni minimi so bili —4,3° dne 9. junija, —0,4° dne 15. julija in —3,9° dne 30. avgusta.

Prva dva poletna meseca sta bila čezmerno oblačna, zato je bilo število ur sončnega sija na Kredarici — kljub dolgem poletnim dnem — zelo skromno. Razmeroma najbolj sončen je bil avgust. Junjski povpreček oblačnosti je znašal 7,7 desetlin pokritosti neba (dolgoletni povpreček 7,0). Sonce je obsevalo Kredarico samo 109 ur, kar je komaj 23 % maksimalnega možnega trajanja sončnega sija v tem mesecu. Juljska stopnja mesečne oblačnosti je bila nekoliko nižja; znašala je 6,8 desetlin pokritosti neba, vendar je bila nad normalno vrednostjo, ki znaša 6,4 desetine pokritosti neba. Ur s sončnim sijem je bilo na Kredarici 158, kar je 33 % možnega trajanja. Najmanj oblačen in s tem najbolj sončen poletni mesec je bil avgust. Povpreček avgustovske oblačnosti je znašal 5,6 desetlin pokritosti neba (dolgoletni povpreček 6,1). Avgusta je heliograf na Kredarici registriral 176 ur sončnega sija, kar je 40 % maksimalnega možnega trajanja tega meteorološkega elementa.

Množina mesečnih padavin je bila vse poletne mesece nadpovprečna. Junija je v 24 padavinskih dneh (13-krat je vmes še znežilo) padlo skupno 240,2 mm padavin, kar je 109 % normalne vrednosti. Sklenjena snežna odeja, katere maksimalna višina je merila 110 cm dne 9. in 10. dne v mesecu, je prekrivala Kredarico 29 dni. Julija je padlo v 18 dneh 240,3 mm padavin, in sicer izključno kot dež, kar je 119 % normalne višine padavin. Sklenjene snežne odeje v juliju na Kredarici ni bilo, pač pa so se širile posamezne snežne lise (zaplate). Avgusta je padlo na Kredarici v 12 padavinskih dneh (sedemkrat je vmes snežilo) 255,3 mm padavin, kar je 116 % normalne vrednosti. Ob zadnjem avgustovskem sneženju je nastala 2 cm debela snežna odeja (29. avgusta).

Iz opisanih klimatskih značilnosti letošnjega poletja na Kredarici je razvidno, da vreme — zaradi obilice moče in številnih padavinskih dni — ni bilo naklonjeno planincem.

Dr. F. Bernot

odmevi

TAKEGA OSKRBNIKA PA ŠE NE!

V torek, 8. avgusta letos, smo po precej naporni turi Dolič—Triglav—Planika—Dolič—Velo polje utrujeni, prepoteni in žejni stopili v Vodnikov dom. Sodeč po številu planincev v obednici kočja ni bila posebno zasedena in smo brez težav dobili prostor za eno od prostih miz ob oknu.

V skupini nas je bilo pet in kot je že navada v planinskih domovih, je moja žena takoj poiskala oskrbnika, da bi nam zagotovila prenočevanje. Izročila mu je naše planinske izkaznice in dobila obljubo, da bomo prenočevali v sobi z 10 posteljami in da nam bo sobo pokazal takoj po večerji.

Po devetih urah hoje tistega dne smo bili zadovoljni, da smo uredili vse potrebno glede prenočevanja, posebno še zato, ker smo bili v naši skupini stari od 13 do 70 let in ker so bile med nami štiri ženske, med njimi ena stara 65 let, in da smo bili naposled lahko brez skrbi ter smo si lahko naročili osvežilne pijače in večerjo.

Nenadoma je oskrbnik okoli osmih zvečer poklical k sebi za mizo, za katero je ordiniral, vse tiste, ki so se prijavili za prenočevanje, da bi jim razdelil sobe in postelje. Ta spektakel bi bilo treba videti in doživeti! Vsi so se naenkrat zgnetli okoli mize, on, veličina, pa je s papirji v rokah pomembno razdaljeval sobe in postelje popolnoma po lastnih kriterijih ne glede na to, kdaj je kdo prišel in kdaj se je prijavil.

Čeprav nam je obljubil ležišča in čeprav smo mu takoj po prihodu izročili svoje izkaznice, je ena od mojih nečakinj le šla k oskrbniku, misleč, da je to čista formalnost in v prepričanju, da ji bo takoj povedal, kje so naša ležišča.

Minila je že deveta ura, nečakinja pa je še vedno čakala odgovor, medtem ko so naše planinske izkaznice ležale posebej na robu mize, gospod oskrbnik pa se sploh ni oziral na njene prošnje, da bi ji karkoli odgovoril ali ji pojasnil, čemu mora čakati.

Skupina Italijanov, ki je prišla veliko pozneje kot mi, je že dobila ležišča, prav tako skupina Slovencev, ki je prišla še pozneje, in enako tudi vsi drugi posamezniki. Tako so bile vse skupine in vsi posamezniki, ki so prišli za nami, že razporejeni — razen nas petih. In ko je moja nečakinja po vsem tem vljudno in tiho vprašala oskrbnika, kje bomo mi prenočevali, je dobila odgovor: »Tukaj na tleh, v jedilnici!«